

Izpitni primer št. 3

1. Opredelite kategorije:

- a. Glasovalni cikel
- b. Ravnovesna inflacija
- c. Demografska tranzicija
- d. Denarna iluzija
- e. Davčni multiplikator

2. Dopolnite manjkajoče besede:

- a. V odprtem gospodarstvu vsako povečanje dohodka povečuje uvoz, zato je multiplikator odprtega gospodarstva nekaj _____ od multiplikatorja zaprtega gospodarstva. Točno razmerje pri multiplikatorju zaprtega gospodarstva je _____, medtem ko lahko multiplikator odprtega gospodarstva zapišemo kot razmerje med _____.
- b. Krivulja LM ponazarja razmerje med _____ in _____ in prikazuje ravnovesje na trgu _____. Če CB poveča nakupe vrednostnih papirjev, se bo krivulja LM pomaknila _____, če upoštevamo gibanje sedanje krivulje. To bo povzročilo _____ obrestne mere in _____ BDP. V realnem sektorju bo vlada pričela spreminjati svoje odločitve glede proračunskega financiranja gospodarstva. V tem primeru se bodo najverjetneje spremenili proračunski _____, kar bo vplivalo na spremembe BDP. Te spremembe lahko prikažemo na krivulji _____, ki ponazarja ekspanzivno fiskalno politiko.
- c. Če ima država proračunski primanjkljaj, ga lahko pokrije ali z _____ doma ali pa v tujini, lahko pa poseže po emisiji denarja, kar bo povzročilo _____. Če ga financira z zadolževanjem na trgu kapitala, pa bo povzročila primanjkljaj na področju _____. Obe rešitvi nista dobri. Zato si vlada prizadeva _____ proračun, ki pomeni, da so državni prihodki _____ državnim izdatkom. Vlada lahko primanjkljaj financira tudi s spremembami na fiskalni strani: to pomeni, da mora _____ davke in druge oblike prispevkov. To pa lahko vpliva na _____ stroškov podjetij in posledično na _____ mednarodne konkurenčnosti. Država bi bila v tem primeru na dolgi rok prisiljena _____ devizni tečaj.

- d. Moderne teorije kapitalskega trga cene delnic običajno povezujejo s konceptom učinkovitega trga. Učinkovit trg je institucija, kjer so vse _____ hitro dostopne in jih borzni špekulanti vgrajujejo v svoje odločitve. S tem vplivajo na _____ in povpraševanje ter na kraju na _____ delnic. Na učinkovitem trgu cene vedno reagirajo na nepričakovana _____, zato so cene delnic in druge špekulativne cene gibljejo povsem _____.
- e. Inflacija je v osemdesetih letih dokazala, da se težko spreminja. Pravimo, da je inflacija _____. Kratkoročno lahko naraščanje agregatnega povpraševanja, ki zniža stopnjo brezposelnosti pod naravno stopnjo, _____ stopnjo inflacije. Kratkoročno nam to dokazuje _____ krivulja, ki kaže na kompromis med inflacijo in brezposelnostjo. Na dolgi rok pa je krivulja povsem drugačna. Tako je dolgoročna krivulja povsem _____ in dokazuje _____ stopnjo brezposelnost.

3. Odgovorite na zastavljena vprašanja:

- a. Monetarna politika vpliva na spremembo tečajev in obrestnih mer. Pojasnite,
- b. kako se bo spremenil tečaj domače valute, če bo pri odprtem gospodarstvu centralna banka zvišala obrestno mero.
- c. Opredelite odvisnost med bilanco poslovne banke in podjetja.

4. Grafično in analitično opredelite naslednji problem:

Vlada želi delovati razvojno, zato predvideva ravnotežno monetarno politiko in ekspanzivno fiskalno politiko (neuravnotežen proračun). Pojasnite analitično in grafično, kako bodo ti ukrepi vplivali na trg denarja in blaga oziroma na oblikovanje splošnega ravnovesja v narodnem gospodarstvu.

5. Komentirajte naslednjo časopisno poročilo:

Slovenija se nahaja v izvoznem primežu. Na eni strani jo konkurenti izrinjajo s trga proizvodov z visoko dodano vrednostjo, na drugi pa naša delovna sila in ostali dejavniki izvozne konkurenčnosti poslabšujejo položaj Slovenije na EU trgih. - od česa je odvisna konkurenčna sposobnost slovenskega gospodarstva?- kaj lahko stori država, da bi spodbudila izvozno usmerjenost gospodarstva (na monetarnem in drugih področjih ekonomske politike) ?